

Difterie, záškrt

Výskyt: V roce 2015 evidovala Světová zdravotnická organizace (WHO) 4530 případů difterie, zejména v nejchudších oblastech Afriky, Asie a Latinské Ameriky. Smrtnost onemocnění se v současnosti pohybuje mezi 5 – 10 %; u dětí mladších 5 let věku a u osob nad 40 let dosahuje až 20 %. V ČR byl poslední případ difterie evidován v roce 1995.

Příznaky a symptomy: Nejčastěji se projevuje jako těžká angina s šedavými pablánami, vedoucí k zúžení hrtanu i hltanu a k dušení.

Příznaky: slabost, bolest v krku, horečka, zvětšené krční mandle, dýchací obtíže.

Bakteriální toxiny se mohou dostat do krevního oběhu a poškodit i srdce, ledviny a centrální nervový systém.

Inkubační doba: trvá obvykle 2 až 5 dní.

Původce: korynebakterie produkující toxin, buď čistě lidský patogen *Corynebacterium diphtheriae*, případně primárně zvířecí druhy *C. ulcerans* a *C. pseudotuberculosis*

Zdroj: nemocný člověk, rekonvalescent nebo nosič toxigenního kmene;

Přenos: vzdušnou cestou z osoby na osobu prostřednictvím kapének, které vznikají při mluvení, kašlání a kýchání, nebo kontaktem s kontaminovanými předměty, včetně prádla apod. Bakterie se mohou do organismu dostat i kožními lézemi.

Období nakažlivosti, vnímavost a imunita: nakažlivost nemocného začíná koncem inkubační doby, trvá po celou dobu nemoci, obvykle 14 dní, vylučování v rekonvalescenci může trvat až 6 měsíců.

Prevence, očkování proti difterii

- **Historie:** Po zavedení očkování se podařilo významně snížit počty případů onemocnění a úmrtí. Nicméně v některých státech světa se difterie stále vyskytuje. Nejvyšší nemocnost záškrtem byla v Českých zemích v průběhu druhé světové války, v roce 1943 dosáhla maxima 39 597 případů onemocnění (347/100.000 obyvatel). Smrtnost se pohybovala mezi 5 – 8 %. Povinné očkování bylo zahájeno v roce 1946, poté nemocnost prudce klesala až do začátku 70. let, kdy došlo k přerušení endemického výskytu onemocnění, od roku 1974 se vyskytovaly jen ojedinělé případy onemocnění.
- **Současnost:** Očkování se provádí:
 - ✓ očkovačím látkou proti **záškrtu**, tetanu, černému kašli, dětské obrně, žloutence typu B, onemocnění vyvolanému *Haemophilus influenzae* typu b u dětí (schéma 2+1):
 - od 9. týdne věku (2. měsíc),
 - další dávka se podá za dva měsíce po první dávce (4. měsíc),
 - přeočkování se provede v 11. – 13. měsíci života dítěte
 - ✓ očkovačím látkou proti **záškrtu**, tetanu a černému kašli - 5. – 6. rok věku dítěte
 - ✓ očkovačím látkou proti **záškrtu**, tetanu, černému kašli a dětské obrně - 10. - 11. rok věku dítěte

Vzhledem k vyvanutí imunity je očkování proti difterii doporučeno každých 10 let. Při cestách do zemí mimo Evropu a Severní Ameriku se doporučuje přeočkování, zvláště u starších cestovatelů, cest delších než 1 měsíc a při plánovaném užším kontaktu s místním obyvatelstvem (např. humanitární aktivity).